Preek Startzondag De Samaritaan, Rotterdam (Opstandingskerk), 27 september 2026, 10.00 uur
Jaarthema: 'Geworteld in het goede. Christus volgen in de wereld van nu'
Thema: 'Rust bij God' naar aanleiding van Genesis 2: 1-3 en Markus 6: 7-13 en 30-34 (vooral vers 31)

1. Rust… zó nodig in onze samenleving
Vandaag begin ik met een foto. Je ziet hier Cornelis van Breugel, 55 jaar oud, met zijn racefiets op het Struikwaardpad bij Giessen. Deze foto stond gisteren in de zaterdagbijlage van *Trouw*. Er is een fotograaf, Folkert Koelewijn, die een hele serie foto's gemaakt heeft van christenen die actief hun geloof uitdragen. Ik moet zeggen: ik vond dat wel heel mooi! Prachtig als mensen zo openlijk getuigen van hun geloof in Jezus. Ik moest ook wel een beetje glimlachen, want als je dus heel rustig over zo'n dijkje bij Giessen fietst, kan het gebeuren dat er opeens een gele flits langs je heen komt met deze tekst: 'Alleen JEZUS geeft RUST!'
Waarom juist déze tekst? 'Alleen JEZUS geeft RUST!' Nou, ik vind dat wel goed gekozen, want als je de verhalen leest van jonge mensen die zonder God of Bijbel zijn opgegroeid en die christen worden – en zulke verhalen zijn er tegenwoordig heel veel en steeds meer – dan lees je bijna in al die verhalen dat deze jongeren zeggen: 'Bij God, bij Jezus heb ik rust gevonden.' Vaak geven ze aan dat dát het grootste verschil is tussen het leven vóór hun bekering en na hun bekering: rust, een diepe vrede van binnen.

En dat is ook niet zo gek als je nadenkt over de enorme gejaagdheid in onze samenleving, de enorme druk waaronder we leven, ook omdat we elkaar en ook onszelf voortdurend onder druk zetten. Denk even aan de stapeling van taken: je hebt je werk of je school of je studie, je hebt je familie en je sociale contacten, misschien heb je een partner, misschien heb je kinderen, je hebt je sport en je hobby's, het kan zich enorm opstapelen. Daar komt iets bij, en dat is dat er in onze samenleving sprake is van een grote onzekerheid. Vroeger hoorde je bij allerlei groepen, daar was je onderdeel van. Je hoorde bij een gezin, bij een familie, in het dorp kende iedereen de grotere families. 'Van wie bin de gij er ééntje? Van Van Loon? O ja…' Je maakte deel uit van een kerk, en die maakte weer deel uit van een zuil: je was protestant of katholiek of socialistisch of liberaal. En al die groepen gaven je ook een soort bescherming: als jij je gedroeg als een goed protestant of een goed katholiek of een goed familielid, dan werd je gewaardeerd. Maar al die verbanden zijn voor een groot deel uiteengevallen. De zuilen zijn ingestort, de kerken zijn klein geworden, veel families zijn ook meer verbrokkeld. Als wij ons nu aan elkaar voorstellen, dan zeggen we alleen onze voornaam. 'Hoi, ik ben Bas', of 'Ik ben Sanja'. Vroeger zei je: 'Hoi, ik ben Bas Pietersen.' En nog eerder zeiden de mensen aan de telefoon: 'Met Pietersen.' Dus die grotere familieverbanden zijn op de achtergrond geraakt, het gaat nu alleen om jóú, als individu, met jouw unieke naam.
We zijn allemaal individuen geworden. En daar zitten zeker mooie kanten aan, om niet altijd afgerekend te worden op de groep waar je uit komt, maar het maakt je ook heel kwetsbaar. Want voortdurend moeten we allemaal, als individuutjes, staande blijven. Het gevolg is een enorme onzekerheid. 'Zie ik er wel leuk uit? Ben ik wel knap genoeg? Heb ik wel leuke kleren aan? Wat vinden anderen van mij?' En dat maakt het leven ook heel druk. Want je wilt er wel bij horen. Je wilt niets missen. Dus dat geeft FOMO: 'Fear Of Missing Out', de angst om iets te missen. Je wilt voortdurend bereikbaar zijn en ook snel reageren op je social media. En je moet natuurlijk wel naar de sportschool om er goed uit te zien, en je moet dit en je moet dat en je moet zus en je moet zo… We jagen onszelf, en we jagen elkaar voortdurend verder op. Ik sprak iemand die een tijdje in Afrika heeft gewoond. Hij zei: 'Het was zó heerlijk, zó weldadig, het relaxte tempo van het leven in Afrika. Wat dat betreft zou ik er altijd wel willen wonen.'
Het is dus geen wonder als je snakt naar rust, naar een diepe rust. Niet alleen rust van je lichaam. Dat ook. Maar vooral kun je snakken naar rust van binnen, rust in je ziel. En het wonderlijke is: díé rust, daar hebben mensen altijd al naar gezocht, alle eeuwen door. Augustinus, de bisschop van Hippo in Noord-Afrika, schreef in 398 na Christus zijn autobiografie, de *Belijdenissen*. In dat boek, eigenlijk één groot gebed tot God, staat die zin die wereldberoemd geworden is: 'Onrustig is ons hart, totdat het rust vindt in U.' Die rust, die God geeft, die staat dus niet alleen tegenover de drukte, maar ook tegenover de onrust van binnen, de onzekerheid, de angst voor afwijzing, voor eenzaamheid.

2. Jezus gunt je rust – jou persoonlijk
Die rust, die Jezus geeft, wil ik graag nog verder met je verkennen vanuit Markus 6. We hebben gelezen over die stage van de discipelen. Vers 7: 'En Hij riep de twaalf bij Zich en begon hen twee aan twee uit te zenden en gaf hun macht over de onreine geesten.' Voor het eerst gaan zij op pad zonder dat Jezus bij hen is. Dat is natuurlijk ongelooflijk spannend. In vers 12 en 13 lezen we wat er gebeurt: 'En toen zij weggegaan waren, predikten zij dat men zich moest bekeren. En zij dreven veel demonen uit en zalfden veel zieken met olie en maakten hen gezond.' Je moet je dat éven proberen voor te stellen: ze hebben dat altijd Jézus zien doen. En nu doen ze het zelf! Dat moet een ongelooflijke ervaring geweest zijn! Geen wonder dat, als ze terugkomen bij Jezus, dat ze dan vól zitten met verhalen! Nog nooit hebben ze zó krachtig ervaren dat God Zelf door hen heen wilde werken. Ze gingen in de náám van Jezus, en ze merkten: 'We gaan ook in de krácht van Jezus.' Maar als ze weer terugkomen bij Jezus, en ze willen meteen alles vertellen, is daar helemaal geen tijd voor. Vers 30 en 31: 'En de apostelen kwamen weer samen bij Jezus en berichtten Hem alles wat zij gedaan en wat zij onderwezen hadden. En Hij zei tegen hen: Komt u zelf mee naar een eenzame plaats, alleen, en rust wat uit; want er waren er velen die kwamen en die gingen, en zij hadden zelfs geen gelegenheid om te eten.' Dit is zó frustrerend en tegelijk ook zó herkenbaar: juist als je zo snakt naar een goed gesprek, gaat de telefoon voor één of ander spoedgeval. Of er komt een kind huilend binnen. Of je verstuikt je enkel. En dan zijn er die woorden van Jezus. 'Kom! Kom maar mee naar een eenzame plek. Ja, jij! Jij zelf! En rust een beetje uit!' Dit is zo liefdevol, zo gunnend. Als Jezus dat zegt: 'Rust wat uit. Rust een weinig,' dan staat daarvoor in het Griekse origineel het woord *anapausasthe*. Dat is mooi, daar zit ons woordje 'pauze' in, dat is afgeleid van dit Griekse woord. *Anapausasthe*.
'Komt u zelf mee', zegt Jezus. Zie je dat? 'Komt u zelf mee naar een eenzame plaats, alleen.' Jezus legt er heel erg de nadruk op: 'Het gaat Mij nu echt om jou, om jullie!' De herder laat als het ware die hele grote kudde nu éven wachten om aandacht te geven aan die paar enkele schapen. De vraag is: laat jij dat toe? Dat Jezus jóú aanspreekt? Je kunt in de kerk zitten en dingen horen en denken: 'O, dat is belangrijk voor die!' 'O, ik ben blij dat hij dat zegt, en ik hoop dat die ander het gehoord heeft.' Maar het gaat om jou! Jezus neemt ook jou mee naar een eenzame plaats om met jou alleen te zijn. Het gaat hier om *plaats* en *tijd*. Kijk maar: Jezus neemt hen mee naar een eenzame *plaats*, want daar waar ze waren hadden ze zélfs geen *tijd* om te eten.
Heb jij zo'n plaats, zo'n plek waar je tijd neemt voor God? In Mattheüs 6: 6 zegt Jezus: 'Wanneer u bidt, ga in uw binnenkamer, sluit uw deur en bid tot uw Vader, Die in het verborgene is; en uw Vader, Die in het verborgene ziet, zal het u in het openbaar vergelden.' In het geloofsleven is dat gewoon nodig: dat je je soms afsluit voor de wereld, dus óók geen telefoon, geen stoorzenders, tijd met God, stille tijd. Misschien zeg je: 'Nou, ik doe dat door de dag heen: op de fiets, in de trein, in de auto, onder het werk…' Vroeger heette dat 'bidden met de pet op'. Mannen zetten altijd hun pet af als ze in de kerk kwamen of als ze bij de maaltijd gingen bidden, maar gewoon, door de dag heen, kun je ook bidden. Dat is bidden met de pet op. Die twee hebben elkaar nodig. Net als in een goede vriendschap: je kunt dan leuke dingen met elkaar ondernemen, maar je vriendschap wordt gebouwd door een diep gesprek op een warme zomeravond in de tuin, of door een lange wandeling samen door de sneeuw. Tijd voor God, stille tijd. Die tijd moet je echt bevechten. Daarin moet je ontzettend streng zijn voor jezelf, anders lukt het niet. Denk maar aan een invalidenparkeerplaats. Als daar niet duidelijk een kruis

op het wegdek staat, en een bord erbij, dan gaat er onherroepelijk een andere auto staan. Als je géén maatregelen neemt, loopt je tijd beslist vol, en dan loopt die tijd vol zónder God. Juist op dit punt hebben we elkaar nodig. Je kunt elkaar helpen door met elkaar af te spreken: 'Weet je wat? Ik help jou en jij helpt mij. Eens per week of twee weken vragen we elkaar: hoe is het met je stille tijd? Neem je tijd voor gebed? Neem je tijd voor de Bijbel?' Dat kun je afspreken met een goede vriend of vriendin of met iemand uit de kerk. En als je getrouwd bent, dan kun je elkaar ontzorgen: 'Joh, ik ruim wel op, ga jij maar naar boven, stille tijd houden.'

3. De rustdag, geschenk van de God die Zelf rust neemt
Rust bij God. 'Kom zelf mee naar een eenzame plaats, alleen, en rust wat uit.' Over die rust gaat het ook in Genesis 2. We lazen het in vers 2 en 3: 'Toen God op de zevende dag Zijn werk, dat Hij gemaakt had, voltooid had, rustte Hij op de zevende dag van al Zijn werk, dat Hij gemaakt had. En God zegende de zevende dag en heiligde die, want daarop rustte Hij van al Zijn werk, dat God schiep door het te maken.' God neemt dus Zelf rust. En die rust, die doet Hem ook Zelf goed. Mag ik dat zo eens zeggen? Die rust, die doet God Zelf zó goed, dat Hij ook ons een dag per week rust geeft. Je zou zeggen: 'Wat heerlijk, nou, daar gaan we van genieten!' Maar dat is dus niet zo. Als wij aan ons zelf worden overgelaten, hebben we geen rem. En daarom heeft God er een gebod van gemaakt, in de Tien Geboden, Exodus 20: 9-11: 'Zes dagen zult u arbeiden en al uw werk doen, maar de zevende dag is de sabbat van de HERE, uw God. Dan zult u geen enkel werk doen, u, noch uw zoon, noch uw dochter, noch uw dienaar, noch uw dienares, noch uw vee, noch uw vreemdeling die binnen uw poorten is. Want in zes dagen heeft de HERE de hemel en de aarde gemaakt, de zee, en al wat erin is, en Hij rustte op de zevende dag. Daarom zegende de HERE de sabbatdag, en heiligde die.' Blijkbaar hebben wij zo'n gebod nodig. Denk maar aan die invalidenparkeerplaats: zonder dat kruis en zonder dat bord wordt het niks, en zelfs mét dat kruis en dat bord moet er toch nog gehandhaafd worden, anders wordt die plek tóch volgezet. Over dat sabbatsgebod is altijd veel te doen geweest. Want ja, de sabbat, de zevende dag, dat is de zaterdag. Waarom vieren wij dan de eerste dag, de zondag? In feite is die omslag al gemaakt in de tijd van de Bijbel. Joodse christenen kwamen op de sabbat bij elkaar, maar niet-Joodse christenen, die hadden geen vrij op de sabbat. Die kwamen bij elkaar op de 'dag des Heren', de 'dag van de Heer', de dag waarop Jezus was opgestaan, de zondag. En heel vroeg, voordat ze aan het werk moesten, zongen ze hun liederen, lazen uit de Bijbel, luisterden ze naar het Evangelie en gingen ze in gebed. Zo werd de zondag de dag van Christus, en in de vierde eeuw riep keizer Constantijn, de eerste christelijke keizer, de zondag uit tot feestdag en rustdag voor het hele Romeinse Rijk. En dat ritme – zes dagen werken, één dag rust – dat is er niet voor niets. Soms lees ik weleens de Tien Geboden voor in een versie voor jongeren. Die versie komt uit een boekje van Youth for Christ, en ik vind het altijd heel mooi hoe dit gebod omschreven staat: 'God zegt: Zes dagen werken is meer dan genoeg. Ik geef je ook een dag om tot rust te komen, jezelf te zijn en op te ademen. Dat geldt niet alleen voor jou, maar ook voor de mensen om je heen. Niemand hoeft alsmaar door te werken. Ikzelf heb voor dat ritme gekozen, het past bij God en de mensen.' Als God Zelf een dag vrij neemt, moeten jij en ik dan zo eigenwijs zijn om dat niet te doen? Ik preek nu ook echt tegen mezelf. Misschien heb jij vanuit je jeugd nare herinneringen aan de zondag. Een dag waarop je niks mocht, alleen maar twee keer in de kerk moest zitten en tussendoor een boek mocht lezen op de bank. Zo'n zondagstrauma, dat is heel vervelend. Alleen is dan de vraag: hoe ga je daarmee om? Beperk je dan de zondag tot de kerkdienst op zondagmorgen, en wordt het daarna een soort zaterdag? En omdat je vroeger niet naar de winkel mocht ga je nu expres naar de winkel? Of ga je zelf op zoek naar een manier om van die dag echt elke week een feest te maken, met een lofoffer voor God in de kerk, met aandacht voor elkaar, liefde en wamte, rust en ruimte? Iemand zei tegen mij: 'Vroeger gingen we op zondag twee keer naar de kerk. Die tweede dienst vonden we een beetje dubbel, dus dat doen we nu niet meer. Maar ja, wat is ervoor in de plaats gekomen? We rijden nu elke zondag van hot naar her, voor een verjaardag hier en een bezoekje daar, de zondag is er niet echt rustiger op geworden.' Iemand anders vroeg: 'Waarom zijn er eigenlijk twee kerkdiensten in De Samaritaan? Je bent dan toch al een keer geweest?' Dat is ook zo, het is ook een stuk traditie. Er zijn kerken in de wereld waar twee diensten zijn, er zijn kerken in de wereld waar drie diensten zjn, er zijn kerken in de wereld waar één dienst is. Maar die traditie kan ook heel veel waarde hebben. Als je het niet gewend bent, probeer het eens. Mijn persoonlijke ervaring is dat de zondag meer wijding krijgt, meer door God wordt gestempeld. Het zondagsgevoel is niet halverwege de middag weggeëbt. Vroeger in de tempel in Jeruzalem was er een ochtendoffer en een avondoffer, en zo kreeg de hele dag wijding. Maar hoe je de zondag ook invult: laat het een dag zijn van rust en een dag van God, in feite een dag van 'rust bij God'. Die invulling van de zondag is ook een markering van je christen-zijn, het is ook een wekelijks terugkerende belijdenis van je geloof. En er rust zegen op. 'Kom zelf met Mij mee naar een eenzame plaats en rust een weinig.'

4. Rust tegenover drukte, maar vooral tegenover angst
Je zou je af kunnen vragen: 'Is het plan van de Here Jezus in Markus 6 mislukt?' Want wat staat er in vers 32? 'En zij vertrokken in een schip naar een eenzame plaats, alleen.'
Jezus en de leerlingen varen van de noordwestoever van het Meer van Galilea, waar het altijd druk is, naar de noordoostoever, waar het rustig is. Maar de mensen zijn zó verknocht aan Jezus: ze rennen over de wal naar de noordoostoever en daar wachten ze Jezus op. Vers 33: 'En de menigten zagen hen weggaan, en velen herkenden Hem en gingen uit alle steden gezamenlijk te voet daarnaartoe; en zij kwamen er vóór hen aan en gingen samen naar Hem toe.' Het plan om naar een eenzame plaats te gaan valt in het water. En wat doet Jezus? Vers 34: 'En toen Jezus uit het schip ging, zag Hij een grote menigte en was innerlijk met ontferming bewogen over hen, want zij waren als schapen die geen herder hebben; en Hij begon hun veel dingen te onderwijzen.' Soms moet je je stille tijd uitstellen. Als je met Jezus meegaat, is er niet alleen rust, maar ook onrust. Wie gelooft in Jezus kan niet rustig blijven als er mensen in nood zijn, of als het onrecht ten hemel schreiend is. Er is ook een lied dat zingt: 'Maak ons hart onrustig, God, dat het ontevreden klopt als we mooie leugens horen en gemakkelijke woorden! Maak ons hart onrustig, God.' Jezus geeft rust, maar soms ook onrust. En toch, ook al gaat Jezus wel weer onderwijs geven aan de menigte, toch hebben Jezus en de discipelen de réístijd wel samen gehad, de reistijd in die boot op het meer. Ik weet niet hoe jij je reistijd invult, met muziek of met een podcast of wat dan ook. Je kunt ook allerlei telefoontjes doen. Maar maak je reistijd ook eens wat vaker tot een rusttijd. Misschien door gewoon stilte, tijd om te denken. Misschien door het luisteren naar een bijbeltekst, of mooie muziek. Maak reistijd vaker tot rusttijd. En vind die rust dan bij Jezus. Want die rust bij Hem, die heb je broodnodig in de aller-, allermoeilijkste momenten. Afgelopen vrijdag gingen we naar de musical *Willem van Oranje*, in het Prinsentheater in Delft. Ik kan wel zeggen, het is een enorm spektakel, zéér, zéér indrukwekkend. De teksten zijn alleen wel geschreven door iemand die niet veel op heeft met het christelijk geloof. Dat vond ik jammer. Maar één moment was heel bijzonder, en ook heel indrukwekkend. Een jonge vrouw werd op de brandstapel gezet. En op dat toneel zie je dan een echte brandstapel en echt vuur, het is niet te geloven. Maar terwijl ze daar staat, vastgebonden en wel, terwijl het vuur om zich heen grijpt, zingt ze een loflied voor Jezus Christus. Toen ik dat zag, dacht ik: 'Kijk, dat is de rust bij God, zelfs in het uur van je dood.' Rust… waarom? Omdat de Heiland ook voor jou het kruis droeg en de dood inging. Omdat Hij ook voor jou opstond in een nieuw leven en de weg baande naar de hemelse heerlijkheid. Rust bij God. Die rust staat dus níét alleen tegenover drukte, maar die rust staat vooral tegenover onzekerheid, tegenover angst, tegenover de macht van de duisternis. Rust in God. Als je leven door het vuur gaat, of als je dreigt te verdrinken in de golven van de oceaan. Rust in God, dankzij Jezus Christus. Blijf altijd, wat er ook gebeurt, ook in dit nieuwe seizoen – blijf altijd dicht bij je Verlosser. Amen.

Reageren op de dienst? Bel of mail René van Loon, 010-4426280, renevanloon@samaritaan.org